

נא לא להוציא מביהכ"נ עד יום ב'
ואם בדעת הגבאים לגונוזו במוצ"ש,
ניתן לקחת במוצ"ש.

דבררי היהימם

דרשות ומאמרים
מלאים וגדושים בדבקות ואהבת ה'
מלווים בסיפורים מלהיבי הנפש
על סדר

וישלה

◆ תמכין דאורייתא ◆

נכתב בעזרת החונן לאדם דעת
על ידי
יוסף חיים ב"ר דניאל זצ"ל אליהו

לעילוי נשמת
ה"ה הלל בן ר' שמואל ורבקה ז"ל
נלב"ע א' כסליו תשפ"ג
ת.נ.צ.ב.ה.

כל הזכויות שמורות

למחבר

לפרטים

054-8428679

לקבלת החוברת ניתן לשלוח
בקשה לכתובת המייל:

D0548428679@gmail.com

וכן ניתן להוריד דרך אתר דרשו
תחת השם "גליון דברי חיים"

וישלה

תמכין דאורייתא

ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר: וירא כי לא יכל לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו: ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחה כי אם ברכתני: ויאמר אליו מה שמך ויאמר יעקב: ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל: וישאל יעקב ויאמר הגידה נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמי ויברך אתו שם: ויקרא יעקב שם המקום פניאל כי ראיתי אלהים פנים אל פנים ותנצל נפשי: ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל והוא צלע על ירכו: על פן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על כף הירך עד היום הנה כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה: (בראשית לב כה-לג)

על מה היה המאבק?

"וַיֵּאָבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלֹת הַשָּׁחַר" רבותינו פירשו: שהיה זה שרו של עשו:

אומר הזוהר הק' פרשת וישלח: ויאמר ה' אלהים אל הנחש כי עשית זאת ארור אתה מכל הבהמה וגו' על גחנך תלך. מה זה על גחנך תלך?

שנשברו התומכים שלו וקצצו את רגליו ואין לו על מה שיעמד. כשישראל לא רוצים לתמוך בתורה, הם נותנים לו תומכים ושוקים לעמד ולהתחזק בהם.

בא ראה כמה עקימות והתחכמות התחכם באותו לילה אותו הרוכב על הנחש כנגד יעקב, שהרי הוא היה יודע שכתוב (שם כז) הקל קול יעקב והידים ידי עשו, ואם פוסק קול יעקב אז והידים ידי עשו.

לכן הסתכל לכל הצדדים להרע ליעקב ולהפסיק קולו. וראה אותו חזק בכל, זרועות מצד זה ומצד זה שהם חזקי הגוף שמתחזק ביניהם, וראה כח התורה שהתחזק בכל, אז וירא כי לא יכל לו. מה עשה?

מיד - ניגע בכף ירכו, שהתחכם כנגדו. אמר, כיון שנשברו עמודי תומכי התורה, מיד התורה לא מתחזקת, אז יתקיים מה שאמר אביהם הקל קול יעקב והידים ידי עשו, (שם) והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך. ובזה התחכם כנגד יעקב. שהרי משום שנשבר כח התורה, הלך והתחזק עשו. וכשראה שלא יכל לתורה, אז החליש כח אותם התומכים אותה. וכשלא נמצא מי שסומך את התורה, אז לא יהיה קול יעקב, ויהיו הידיים ידי עשו.

וכשראה יעקב כף כשעלה הבקר, החזיק [יעקב] בו והתגבר עליו, עד שהוא ברך אותו והודה לו על אותן ברכות, ואמר לו, לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל. לא יעקב בעקימות, אלא בגאווה וכח, שאין מי שיוכל לך.

אומר החפץ חיים זצ"ל מבואר בזהר הק', שהפגיעה שעשה המלאך שרו של עשו ליעקב זה הפגיעה בתומכי התורה.

הבאור בזה: כי שרו של עשו התאבק עם יעקב אבינו בענין הברכות, מדוע שייכות הברכות ליעקב יותר מלעשו? הלא אח עשו ליעקב? ויעקב טען שהברכות שייכות לו, מפני שבניו עתידים לקבל את התורה וילמדוה, ושרו של עשו לא היה יכול להכחישו בזה, וזהו וירא כי לא יכול לו.

אבל לבסוף טען שרו של עשו, כי יבוא זמן בסוף הגלות, היינו קודם עלות השחר, שהמון העם יתעצל מלהחזיק בידי התלמידי חכמים

הלומדים, וממילא יבטלו התלמידי חכמים מלמוד התורה, וזה רמז על כף הירך, כמו הירך שמעמיד את הגוף, כן מחזיקי התורה מעמידים את הלומדים, וזהו שכתוב: "וַיַּעַבְדְּ בְּכַף יָרְכוֹ" אלו תמכין דאורייתא, וכאן כבר התגבר שרו של עשו להזיקו באותו מקום, כעדות הכתוב "וַתַּקַּע בְּפִי יָרֵךְ יַעֲקֹב".

ומעשי אבות סימן לבנים, בכל דור ודור מתאבקים אתנו שונאינו לרפות ידי העמלים בתורה, ומכיון שרואים שהלומדים נלחמים בכל כחם, אזי מכיון השונא את חציו כלפי התמכין דאורייתא, אלו מחזיקי התורה, ומשתדל להפריעם מלתמוך בידי עמלי תורה באיזה אופן שהוא, או שלוקחים מהם את כספם ע"י מסים וארנוניות, או שמטמטמים את לב המחזיקים, וקול שועת התורה ולומדיה אינו מגיע לאזנם, וכאן השונא מצליח, ועולה בידו להשפיע על המחזיקים לבל יתמכו בעמלי תורה ביד נדיבה.

והשונא הוא היצר הרע חושב, שמכיון שעלתה בידו לשבור מפת לחמם של הלומדים, כבר יזניחו את למודם ויעזבו את הישיבות, אבל כאן גלתה לנו התורה, כי אע"פ שהמלאך הצליח, "וַתַּקַּע בְּפִי יָרֵךְ יַעֲקֹב", אבל המלחמה עדיין נטושה בהאבקו עמו, יעקב מתאבק בעצמו עם המלאך, אף אחרי שנצח את התומכים.

וזה לנו לאות, כי התורה לא תמוש מדורות הבאים, למרות כל הענויים והגזרות, אדרבה יעקב יצא המנצח, ועוד יעלה למדרגה יותר גבוהה אשר בשם 'ישראל' יכונה.

וכתב שם ב'מעשי למלך' שאמנם הצליח המלאך לפגוע ברגלו של יעקב, אבל לא להכריעו, וזה לאות שאמנם יצטרכו בני יעקב להיות בגולה אצל בני עשו, אבל בסופו של דבר יצאו בני יעקב המנצחים.

וכשדיבר פעם החפץ חיים באספת ועד הישיבות על אודות החזקת התורה, אמר: שהמלאך שרו של עשו נאבק עם יעקב אחרון האבות. וצריכים להתבונן, מדוע המתין המלאך, כל כך הרבה זמן ולא נלחם עם אברהם או עם יצחק?

אבל הענין הוא, כי ידוע שאברהם הוא עמוד החסד, ויצחק הוא עמוד העבודה שפשט צוארו לשחיטה בהר המוריה, ויעקב הוא עמוד

התורה כמ"ש: "תתן אמת ליעקב" (מיכה ז כ) "ויעקב איש תם ישב אהלים" (בראשית כה כז), יושב באהלה של תורה, שרו של עשו יכול היה לסבול את החסד של אברהם אבינו, ואת העבודה של יצחק, אבל מכיון שהדבר הגיע לתורתו של יעקב אבינו, כאן החליט לצאת למלחמה, ואזר כח להתנפל על יעקב, ומאז ועד עתה המלחמה נטושה תמיד כלפי התורה לומדיה ומחזיקיה.

עוד יש להתבונן, שהמלאך במאבקו עם יעקב פגע בו בכף ירכו ואילו עשו שנפגש עם יעקב רצה לנשוך אותו בצוארו, אלא שנעשה צוארו לשיש ונשברו שיניו של עשו ולא הצליח לפגוע ביעקב כמ"ש בחז"ל (בראשית רבה עח ט) וירץ עשו לקראתו וישקהו (בראשית לג, ד), נקוד עליו, (על המילה וישקהו בספר תורה יש 6 נקודות, נקודה מעל כל אות) אמר רבי שמעון בן אלעזר בכל מקום שאתה מוצא הכתב רפה על הנקודה אתה דורש את הכתב, הנקודה רפה על הכתב אתה דורש את הנקודה, פאן לא כתב רפה על הנקודה ולא נקודה רפה על הכתב אלא מלמד שנכמרו רחמיו באותה השעה ונשקו בכל לבו.

אמר לו רבי ינאי אם פן למה נקוד עליו, אלא מלמד שלא פא לנשקו אלא לנשכו, ונעשה צוארו של אבינו יעקב של שיש וקהו שניו של אותו רשע, ומה תלמוד לומר ויבכו, אלא זה בוכה על צוארו וזה בוכה על שניו. רבי אבהו בשם רבי יוחנן מייתי לה מן הכא (שיר השירים ז, ה) "צוארך כמגדל השן" וגו'.

ואם כן מדוע שרו של עשו רצה להזיקו בירך, ואילו עשו עצמו רצה להזיקו בצאוורו?

נראה לבאר, שהרי אצל שרו של עשו נאמר: "וירא פי לא יכל לו ויגע בכף ירכו" שבתחילה רצה לפגוע בתורה עצמה, בלומדי התורה, ומשלא יכל, הצליח לפגוע בתומכי התורה, כנ"ל. ואם כן גם עשו רצה לפגוע ביעקב בתורה עצמה, היינו לימוד התורה שנלמדת בפה, והקול יוצא מן הגרון, לכן בא לנשוך אותו שם, ולא הצליח, כי נעשה צוארו של יעקב שיש ונשברו שניו לכן הרפה ממנו.

סיפר הרב שלום בער סורוצקין שליט"א ראש הכוללים עטרת שלמה, כשהחלו נוחתות הגזרות על עולם התורה, פגשתי במטוס את

אחד ממנהיגי החילוניים, אמרתי לו שיש לה ליהדות אמריקה הרבה הכרת הטוב לאותו רשע שר האוצר שהנחית עלינו את הגזירות.

שהרי המציאות היא, שהקב"ה מפרנס אותנו, לומדי התורה הם כאוכלי המן שפרנסתם מובטחת להם מן השמים מצד המציאות...

עד הגזרות שהנחתם על עולם התורה, הקב"ה העביר את פרנסת האברכים דרך המדינה, ואז ממילא השפע היורד מן השמים למחזיקי התורה שבא בעקבות כך, הגיע ג"כ למדינה.

עכשיו כשהם החליטו להפסיק לתמוך ולהחזיק תורה, הרי התורה ה"ק לא התמוטטה, אלא עשירי אמריקה נהפכו למחזיקי התורה, וממילא השפע כולו יורד לאמריקה.

נמצא שאותו שר אוצר הוא זה שגרם לכלכלת אמריקה לפרוח.

זה הרי פשוט שכל העולם נוצר אך ורק בשביל התורה, כמ"ש "בראשית" בשביל התורה שנקראת ראשית, וכשהתורה מתקיימת ע"י עשירי אמריקה, הרי השפע כולו הלך לשם, ומשום כך יש לעשירי אמריקה להודות לכם על גזירותיכם.

דבר נוסף אמרתי לו, ע"י השנאה הגדולה לתורה שנשבה כאן, יצאה אהבה גדולה לתורה מאמריקה, הרבה מוסדות שמעולם לא הצליחו לפרוח ולהתפתח, החלו להתפתח הודות לזרם התרומות שהחל להגיע מאמריקה, בימים הקשים הללו, הייתה סייעתא דשמיא מיוחדת.

אז באותה תקופה ראו, שהקב"ה הוא זה שמנהיג את העולם, והוא זה שמפרנס את לומדי התורה, ואף אחד אין בכוחו להתנכל לתורה.

היה זה ערב התרמה 'דינר' שנערך אי שם בשנת תרצ"א בטרקלינו של מלון ניו יורקי מפואר, סביב השולחנות העגולים שחופו במפות בד כבדות, הסבו אורחים רבים תומכי תורה אנשי עסקים ובעלי הון.

התקרובת והתפאורה לא היו מפוארים יותר מידי, המצב הכלכלי הקשה ששרר בארה"ב הורגש היטב גם בערב מהסוג הזה.

את שולחן הנשיאות כיבדו בנוכחותם, כמה מחשובי רבני ארה"ב, ביניהם בלט אברך, בעל קלסתר פנים מעמיק, הלא הוא רבי יחזקאל סרנא זצ"ל חתנו של ראש ישיבת כנסת ישראל (חברון) רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל,

רבי יחזקאל סרנא נשלח באותם ימים למסע גיוס כספים ברחבי ארצות הברית, לבסס את ישיבת חברון שנקלעה לקשיים כספיים שאיימו על קיומה.

חמיו רבי משה מרדכי היה בעת ההיא חלוש וחולני, מצב בריאותו הלך והידרדר, וכוחותיו לא עמדו למסע שכזה, התפקיד הוטל אפוא על שכמי חתנו רבי יחזקאל, שנטל את מקל הנדודים בידו, נפרד מבני משפחתו ויצא למסע בן שנה שלימה בארה"ב.

המשימה התגלתה כמסובכת הרבה יותר ממה ששיער מתחילה, עוד בטרם עמדו רגליו של רבי יחזקאל על אדמת ארצות הברית, פרץ פתאום משבר כלכלי חריף בקנה מידה היסטורי, רשימת התורמים הפוטנציאליים הצטמקה לאלתר, מלאכת גיוס הכספים נעשתה כעת קשה פי כמה, מה שהוביל להחלטה על קיומו של ערב התרמה גדול להצלת הישיבה.

הערב החגיגי התנהל כמתוכנן, בזה אחר זה ניגשו הנואמים המכובדים אל הפודיום המהודר, איש איש השמיע בתורו דברים בשבחה של ישיבת חברון המעטירה, ועל החובה לעמוד לימין עולם התורה, ובמיוחד בשעה קשה שכזו.

הנואם האחרון סיים את נאומו, לחץ את ידיהם של הרבנים וירד מהבמה, את מקומו תפס המנחה שהתקרב בצעדים נמרצים אל דוכן הנואמים, וכעת מורי ורבותי קרא המנחה בקול מלא פאתוס, אני מתכבד להזמין אל הבמה את ידידנו היקר והנכבד, התורם הדגול שהעמיד את הישיבה על רגליה בתרומותיו הרבות, הלא הוא מכובדנו מר שיף שליט"א סגן נשיא אגודת הידידים של הישיבה, לשאת את נאומו בפני באי המעמד הגדול...

חריקת כיסא נשמעה מירכתי האולם, יהודי עטור זקן שיבה לבוש בגדים פשוטים החל עושה את דרכו אל קדמת האולם, כעבור רגע אחד החלו הלחששים, משהו לא הסתדר בראשם של רבים מהנוכחים, רשימת התארים המכובדת שנענדה לראשו של האיש אך לפני רגע, לא הלמה באופן קיצוני את חזותו החיצונית, לא את חליפתו המסמורטטת, גם לא את כובעו ונעליו המחוררות, שהתחרו זה בזה בעליבותם.

מי שהכיר את האיש ואת סיפור חייו אמנם לא התפלא, אבל מי שלא הכיר אותו, זקף מן הסתם גבה או שניים בתמיהה והשתאות, סגן נשיא אגודת הידידים מגדולי תומכי הישיבה!!! הופעתו של היהודי המדובר הייתה לכל היותר כשל קבצן ופושט נדבות מצוי, לא של פילנטרופ עשיר שמקים ותומך במוסדות תורה.

האיש התעלם מהמבטים שנעצו בו, המשיך לצעוד במבט נחוש אל דוכן הנואמים כמי שנושא בפיו מסר חשוב למסור לשומעיו, נעצר ליד הפודיום, נתן את עיניו למודות הסבל בנוכחים, היטיב את קשר עניבתו המרוטה, והחל לשאת דבריו.

כבר במילותיו הראשונות הצליח הנואם לרתק את הנוכחים, להחזיר אותם כמה שנים טובות אחורה, אל שנת תרפ"ד.

באותה שנה הגיע רבי משה מרדכי אפשטיין ראש ישיבת סלבודקה, ובעל לבוש מרדכי לביקור ממושך בארצות הברית לגייס כספים עבור ישיבת סלבודקה שעמדה בראשותו.

באחד מימי הקיץ הלוהטים הגיע לאכסנייתו של רבי משה מרדכי, מברק בהול שנשלח מהעיר סלבודקה, מברק קצר אך מעורר סערה.

ממשלת ליטא בהשפעת שרידי המשכילים הוציאה פקודה רשמית, המורה על גיוסם לצבא הרוסי של כל תלמידי ישיבת סלבודקה שהגיעו לגיל השירות, עד לאותו יום היו תלמידי הישיבה פטורים מחובת הגיוס לצבא, בתור תלמידי סמינר

לרבנים, כעת בעקבות הסתה ופעילות של עוכרי ישראל למיניהם, הוחלט לבטל את הפטור.

כדי להעניק לגזירה הפתאומית חזות רשמית וחוקית, נתלו השלטונות בעמידתו האיתנה של מנהלה הרוחני של הישיבה רבי נתן צבי פינקל זצ"ל הסבא מסלבודקה, כנגד בקשותיהם השבות ונשנות של השלטונות להחדיר לישיבתו את לימודי השפה הליטאית ושאר לימודי ההשכלה התיכונית.

במברק הבהול ששלח לארצות הברית, הביע הסבא מסלבודקה את רצונו העז להעלות את הישיבה הקדושה על ראשיה רבניה ותלמידיה לארץ ישראל, שם תוכל להמשיך להתקיים כסדרה ללא התערבות זרה.

רבי משה מרדכי השיב במברק מהיר, כי הוא שותף מלא ותומך בהצעתו, כך התקבלה ההחלטה על העלאתה של ישיבת סלבודקה לארץ ישראל. לעיר האבות חברון.

ההחלטה הדרמטית חוללה מפנה פתאומי במסעו של רבי משה מרדכי, חישובים מהירים שנערכו בהנהלת הישיבה העלו, כי עלותו של מבצע העברת הישיבה על תלמידיה לארץ ישראל, רכישת מבנה הולם והתארגנות מחודשת, יגיע לסכומי עתק בלתי נתפסים, רבי משה מרדכי שינס את מותניו, והחל פועל בכל כוחו לגיוס הסכום הדרוש.

באחד הימים עלה רבי משה מרדכי, למשרדו של אחד מגדולי עשירי יהודי ארצות הברית, מר שיף שמו, כדי להתרימו לטובת הישיבה, מר שיף היה איל הון נודע, שבבעלותו היו מבנים ובניינים רבים ברחבי ארה"ב, זאת מלבד רשת מלונות יוקרתית בעלת סניפים רבים ברחבי המדינה שהייתה תחת ידו.

יחד עם זאת, היה ידוע כיהודי בעל לב חם וכיס פתוח לכל דבר שבקדושה.

כמה כסף דרוש לכם לשם העברת הישיבה לארץ התעניין מר שיף באוזני אורחו? ראש הישיבה.

הפרויקט כולו יעלה 25.000 דולר השיב לו רבי משה מרדכי מבלי להסס.

העשיר קימט את מצחו לרגע, עשרים וחמש אלף דולר היו באותם ימים סכום אגדי, דמיוני, מדובר היה בהחלטה לא פשוטה, אפילו עבור עשיר כמוהו...

רבי, אני נותן לכם את כל הסכום קרא לפתע מר שיף בקול לא לו, אני רוצה לתרום לכם את כל עלויות העלייה לארץ ישראל, רבי משה מרדכי קיבל את דבריו בהתרגשות רבה, לחץ בחמימות את ידו של מר שיף, הודה לו על תרומתו העצומה וברך אותו מעומק לב.

עוד באותו יום שיגר מברק למנהלי ישיבה, כי בחסדי שמים יש בידו את כל הסכום הדרוש, ישיבת סלבודקה ניצלה ברגע האחרון מאיום הסגירה שריחף עליה, בעזרת תרומתו המהירה של מר שיף, עלתה הישיבה לארץ ישראל והתיישבה בעיר הקודש חברון, בה הוסיפה לפרוח ולהעמיד תלמידי חכמים מופלגים, עד למאורעות תרפ"ט שעברה הישיבה לירושלים.

שש שנים חלפו מאז אותו מאורע, בתחילת שנות התר"צ פרץ המשבר הכלכלי המפורסם בארצות הברית, זה שבעקבותיו החלה תקופת השפל הגדול שנמשכה כעשור שנים, והותירה את חותמה לתקופה ארוכה עוד יותר בארה"ב, עשירים ואילי הון איבדו בן ליל את כל עושרם, מר שיף כמו רבים מחבריו איבד אף הוא בתוך ימים ספורים את כספו, והפך לבעל חוב עצום, לא נותר לו למר שיף אלא למכור את מעט הנכסים והחפצים האחרונים שעוד נותרו לו, ולעבור להתגורר במרתף קטן וטחוב, ריק וחסר כל רהיטים בסיסיים, ששכן בתחתיתו של אחד הבניינים הגדולים, שאך לפני כמה ימים עוד היה רשום על שמו הפרטי.

מצבו היה בכי רע, לא הייתה לו פרוטה בכיסו, הוא התקיים מלחם צר ומים לחץ, ולמרות הכול, הוא לא הניח לעצמו ליפול לזרועות הייאוש והעצבות, רוחו נותרה איתנה ושמחה כל המעשים הטובים והמועילים שהצליח לעשות ולפעול בכספו

בימי גדולתו, רוממו את רוחו והפיחו בו סיפוק ושמחה עד בלי די, הוא בטח בה' ותלה בו את תקוותו.

כאן בנקודה הזו נפל האסימון במוחם של כל הנוכחים שהאזינו בקשב לסיפורו של הנואם, לפתע התחברו להם הקצוות, בבת אחת נפתרו כל התמיהות, כן היהודי הזה שעומד בפניהם לבוש כעני מרוד, היה רק לפני כמה חודשים עשיר, ולא סתם עשיר, הוא זה שהעמיד את ישיבת סלבודקה (חברון) על רגליה ברגע הקשה ביותר שלה.

אחיי ורעיי קרא מר שיף בהתרגשות, והנחית מהלומה קלה על הדוכן, השקעתי את כספי באינספור השקעות, ובתחומים רבים ומגוונים, רכשתי מבנים רבי קומות שהושכרו למאות דיירים, קניתי מפעלים בעלי הכנסות ורשת מלונות פאר ששלשלו לכיסי סכומי כסף דמיוניים, מכל ההשקעות האלו לא נותר כיום בכיסי מאומה, כלום, הכול התנדף כאבק פורח.

אבל הייתה השקעה אחת ויחידה שלא נעלמה לה, יודעים אתם איזו? אותם 25 אלף דולר שתרמתי מכיסי, ובזכותם הועלתה ישיבת סלבודקה לארץ ישראל, ההשקעה הזו עדיין חיה וקיימת, לא המשבר הכלכלי, ולא תקופת השפל יכלו לה, ההשקעה הזו תישאר קיימת לנצח נצחים.

כן רבותי חתם מר שיף את דבריו בחיוך של איש עסקים ממולח, צריך פשוט לדעת במה להשקיע...

איש מבין הנוכחים לא נותר שווה נפש, לשמע סיפורו המרגש של מר שיף ולקחו, דבריו פתחו את לבם וכיסם של רבים מהנוכחים.

אך היה יהודי אחד באולם שסיפורו של מר שיף הוביל את מחשבותיו למחוזות אחרים לגמרי, יהודי יקר כזה הרהר לעצמו, ראש הישיבה רבי יחזקאל סרנא, יהודי שתרם ממיטב כספו להצלת הישיבה מוכרחים להשיב לו טובה, לחלץ אותו מהמצב הקשה, מיהר ושלח טלגרמה אל חמיו הדגול, רבי משה מרדכי אפשטיין, ויידע אותו על מצבו של מר שיף.

תשובתו של ראש הישיבה החולני לא אחרה לבוא, תן לו בדחיפות 'הלוואה' מכספי הישיבה, על סך 5.000 דולר כתב לו רבי משה מרדכי, הסכום הראשוני הזה יעזור לו לבסס את עסקיו ולשקם את מצבו מחדש.

במאמץ לא קטן הצליח רבי יחזקאל לברר את כתובתו המדויקת של המחסן בו התגורר מר שיף, נטל בידו מעטפה ובה חמשת אלפים דולר שנאספו בעמל וביזע,

ליתר ביטחון שם בכיסו גם את מברקו של רבי משה מרדכי בו הופיעה ההוראה להעניק לו את 'ההלוואה', לאחר נסיעה ברחובות ניו יורק מצא את עצמו ניצב מול בניין דירות ישן באחד הרבעים העלובים של העיר, הוא לא הספיק אפילו להסביר מה סיבת בואו, בעל המחסן הבין את כוונתו ופצח במחאה נוראה מעומק לבו, מה אתם רוצים מחיי כל מה שנשאר לי בחיי עלי אדמות מכל המיליונים שהיו לי היא אותה השקעה בת 25 אלף דולר שתרמתי לישיבה, בשביל מה באתם לכאן, כדי לקחת ממני גם את ההשקעה האחרונה שעוד נותרה בידי?

ולרבי יחזקאל ששמע את הדברים היוצאים מן הלב, לא נותר כי אם לשוב על עקבותיו בלב כבד, אך נפעם ממסירות נפשו של היהודי היקר הזה.

את הסיפור הזה סיפר הרב בצלאל ז'ולטי זצ"ל רבה של ירושלים ששמע אותו מפי רבו רבי יחזקאל סרנא זצ"ל והוא הוסיף ואמר לשומעיו, דעו לכם: כי איננו יכולים כלל לדעת ולהעריך את היקף זכויותיו של מר שיף, כלום ניתן לשער ולאמוד כמה ישיבות כוללים ומוסדות תורה הוקמו במרוצת השנים ברחבי העולם בידי גידולי ישיבת סלבודקה (חברון)

וכל זה, כל מקומות התורה האלו, כולם נזקפים בשמים לזכותו של מר שיף, שהרי אלמלא תרומתו הייתה ישיבת סלבודקה נאלצת לסגור את שעריה ולחדול מהעמדת תלמידים.

זכה אותו יהודי בהשקעה חד פעמית, להעמיד עולם מלא של תורה, זכות שלא נופלת בחלקו של כל אחד, אשריו ואשרי חלקו. (נסיך ממלכת התורה)

לא מרגישים אחריות על קיום הישיבות

כותב הרב פינקוס זצ"ל הגה אמרו חז"ל: "וַיַּגַע בְּכַף יָרְכוּ" אלין אינן תמכין דאורייתא, הרגליים הם תומכי הגוף, ותומכי התורה הם 'הרגליים' של התורה, של עם ישראל.

ומאחר ונתבאר שהגוף בריא ורק הרגליים חולות, נמצינו למדים שבית המדרש מתנהל כדבעי, אלא שישנה בעיה עם המשכורת.

זהו דבר שהוא לכאורה הפלא ופלא, וכי הבעיה של כלל ישראל נעוצה בתומכי התורה [ובהם בלבד]? אדרבה לפום ריהטא המציאות נראית ממש הפוכה: הרי בדורנו אנשים תורמים הון עתק להחזקת תורה, אנשים בונים ישיבות, ובתי מדרשות ואף תומכים 'בכוללים' היכן איפוא ניכרת הפגיעה בתמכין דאורייתא?

מבאר הרב פינקוס, הירך הוא החלק התומך את גוף האדם, המושג תומכי תורה פירושו הבסיס והיסוד עליו עומדת התורה, או במילים אחרות אדם שהתורה יושבת עליו על לבו. אכן, ישנם בדורנו יהודים צדיקים ובעלי חסד גדולים, התורמים כסף רב לעולם התורה, אך נדמה שרק מתי מעט מתוכם חשים אחריות לקיום התורה, והראיה, עבור ישיבה במצב קשה יתרום יהודי מאה ש"ח, ואילו עבור קניות לביתו, הוא יוציא אלפיים חמש מאות ש"ח מדוע?

ההבדל נעוץ בעובדה, כי כלפי בני ביתו חש האדם שהאחריות למחייתם רובצת על כתפיו, ואילו הישיבה, הרי איננה באחריותו האישית, זהו הפגם שנוצר בכלל ישראל מכח ויגע בכף ירך יעקב, אין אף אחד המרגיש שקיום התורה בעם ישראל הוא באחריותו האישית.

לדוגמא, ראש ישיבה מגיע לנדיב, ומתאר בפניו את צרכי הישיבה הבחורים צריכים לחם, ישנם חשבונות לשלם, ישנו 'כולל' וכו' בעיה. מה עושה הנדיב? נותן לו צ"ק על סך חמשת אלפים דולר, ראש הישיבה מודה לו בכל לב, אך ודאי שסכום זה לא פתר את הבעיה.

נשאל את הנדיב ומדוע אינך דואג לפתרון מוחלט של הבעיה? תשובתו תהיה זו אינה בעיה שלי? זו בעיה של 'ראש הישיבה' הישיבה אינה שייכת לנדיב, הוא רק תורם להחזקתה, אם יש לו לב רחב הוא נותן יותר ואם פחות פחות, אך הוא לא חש אחריות לקיומה, אדם כזה אינו תומך בתורה, היא לא נשענת עליו, הוא רק נותן צדקה.

היום ישנם יהודים שתורמים כסף לישיבות לרבבות ולמיליונים, אבל האם יהודי כזה חש אחראי לקיומה של הישיבה?

נצייר לעצמנו שישיבה מסויימת עומדת להיסגר, ראש הישיבה פונה אליו, והוא ברוב טובו מסכים לתרום עשרת אלפים דולר, אבל זה לא מספיק מתחנן ראש הישיבה, אדוני, אני לא אחראי על הישיבה... מי שאחראי שידאג לכך מפטיר הנדיב ופונה לעסקיו.

זוהי הפגיעה של שרו של עשו ביעקב "והוא צִלַעַע עַל יָרְכוּ" אין אחריות על התורה, מי שאחראי אין באפשרותו לתמוך, ומי שתומך אינו עושה זאת מתוך תחושת אחריות, החזקת התורה צולעת.

מה שאין כן בענין קיום המצוות, כל אחד חש אחריות לקיים בעצמו כל מצוה בהידור, אתרוג הוא יקנה במאה דולר, מצות לפסח במאתיים דולר, כי הוא חש אחריות על כך, אבל לישיבה הוא תורם סך חודשי של עשר דולר כי הוא אינו אחראי... לכל המצוות יש רגליים, הן לא צולעות אבל התורה צולעת אין מי שחש אחריות עליה.

דוגמא של אחריות לתורה הוא המעשה המסופר, על אשה שחיה לפני כמאה שנה, שהיתה נשואה לחייט עני, ואם לששה בנים.

באותה תקופה היו בבית המדרש שלשה פרושים, שישבו ולמדו כל היום, בעוד שאחרים דאגו להם למזון.

ואשה עניה זו, היתה פורסת את כיכר הלחם שלה לאחד עשר פרוסות, במקום שמונה פרוסות, כיון שהרגישה שמחובתה ואחריותה לפרנס את לומדי התורה, ועל כן היתה מחלקת את כיכר הלחם שלה שווה בשווה בין משפחתה לבין שלשת הפרושים שלמדו בבית המדרש.

זוהי דוגמא לתחושת אחריות אמיתית לתורה, ולאדם שהוא בגדר תמכין דאורייתא.

בענין זה טמונה הצליעה שלנו, לו היינו חשים אחריות לתורה, היינו יודעים שכשם שמוטל עלינו לפרנס את משפחתנו ולשלם חשבונות, טלפון וחשמל וכדומה, כך חובה עלינו להחזיק ישיבות ולומדי תורה, זו אחת מההוצאות החיוניות שלנו, ולו היינו מתנהגים כך, היה המשיח בא, שהרי 'צליעה' זו תהיה בנו עד בא השמש. (תפארת שמשון)

סיפר רבי נתן חיים איינפלד זצ"ל ראש ישיבת באר שבע, על תקופת כהונתו בראשות הישיבה.

(מחבר הספרים מנחת נתן, שיחות חיים, חנוך לנער, שימש בראשות הישיבה בשנותיה הראשונות, עד לשנת תשמ"ג כשעזב את באר שבע ועבר להתגורר בבני ברק. הישיבה הוקמה לפני למעלה משישים שנה על ידי ארגון ידי לאחים, עבור ילדי העולים מאזור באר שבע והסביבה, חלקם באו מבתים מסורתיים ונהפכו לבני תורה. כמו כן כיהן בראשות הישיבה במשך שנים רבות הרב אברהם אלחדד זצ"ל. (גלב"ע כ"ט אב תשע"ח)

בשנת תשל"ו היה המצב של הישיבה קשה והחלטתי לצאת לארצות הברית לאסוף כסף למען הישיבה.

והנה כמה ימים לפני נסיעתי לארצות הברית, ביקשתי מהגזבר של עיריית באר שבע שהיות ואני נוסע לארה"ב לגייס כספים, ובישיבה אין פרוטה אחת, שיתן לזוגתי שניהלה את כל עניני הישיבה, הלואה על סך עשרת אלפים לירות עד שאחזור, כדי שיהיה כסף לאוכל, ולמשכורת וכו' הזמן העדרותי.

אבל גזבר העיריה אמר לי, שאין לו לשלם אפילו משכורת לעובדים, וגם בעיריה המצב הכספי קשה.

ובאין ברירה החלטתי שאני יסע בלי להשאיר כסף לישיבה, ובתקוה שהקב"ה בודאי יעזור, שאשתי תוכל לנהל את עניני הכספים בישיבה.

לפני נסיעתי לארצות הברית למען ישיבת באר שבע, נכנסתי לכ"ק האדמו"ר רבי אהרן מבעלז זיע"א שהיה אז בבני ברק, וביקשתי ממנו מכתב לאנ"ש שיעזור לי.

התענין האדמו"ר מאד מהישיבה, ואמר לי שיחשוב על זה.

והנה למחרת לפני נסיעתי, הגיע במפתיע האדמו"ר לישיבה. היה זה בהפתעה גמורה וללא כל ידיעה מוקדמת, האדמו"ר נכנס לדירתי, ובאו מיד כל הרמיי"ם, והתלמידים עברו כולם ונתנו שלום, והתחיל לשוחח ולדבר בדברי תורה עם התלמידים, ומאד שמח בראותו את רמת התלמידים ושיראתם קודמת לחכמתם, ואמר לי שהוא דבר חשוב מאד שיש בבאר שבע ישיבה כזאת, וצוה למשמשו שהגיע אתו הרב פסח למברגר לכתוב לאנ"ש בארה"ב, לעזור לישיבה שהוא ענין של הצלת נפשות.

והנה כ"ק האדמו"ר מבעלז ישב אצלי אז כמה שעות, בחן את התלמידים, התענין ודיבר עם כל אחד בנפרד, בירך ואיחל הצלחה בתורה ויראת שמים לכל אחד ואחד.

והנה לפתע, נכנס איזה בחור חילוני, ושאל אם אפשר לקבל כמה אנשים לצרף למנין לתפילת מנחה אצל משפחת אבליים שגרה כמה מאות מטרים מהישיבה.

האדמו"ר קם, ואמר שהוא הולך לתפילת מנחה, וכמובן שגם אני ועוד כמה מהישיבה הלכנו. אבל הרגשתי לא היתה כל כך טובה, כיון שאינו בית דתי, ובתוך כדי הליכה אמרתי לאדמו"ר שאני מוצא חובה לומר, שכפי הנראה הם אינם דתיים.

ענה לי האדמו"ר, בוודאי יהיו שם עשרה שומרי שבת, וראיתי שהוא מאד מעונין ללכת.

והנה כשהגענו לבית, התברר שהאבל הוא לא אחר מאשר גזבר העריה הנ"ל שישב שבעה על אמו ע"ה, ובאמת היו שם הרבנים של העיר, ויו"ר המועצה הדתית של ב"ש ובקיצור היו כולם שומרי שבת.

והנה הרבי מבעלז נכנס, והתחילו להתפלל תפילת מנחה, לאחר התפילה, האדמו"ר ניחם את האבלים וחזרו כולם לישיבה.

בתחילה הרבנים שהיו שם, לא תפסו מה הולך פה, ואיך מגיע שם הרבי מבעלז, ובזמן חזרת הש"צ עמדו משתוממים מזה ולא ידעו מה לחשוב.

ואחרי שהלכנו, אמרו לגזבר העיריה אתה יודע מי היה אצלך? וכמובן שאמר לא, ומהסתם לא שמע אף פעם מהשם בעלז כלל, ואמרו לו, תדע שבא אצלך לנחם, אחד מגדולי האדמורי"ם של אלפי חסידים, והרב אינפלד ראש הישיבה הביא אותו לנחם אותך, ועוד אמרו לו שמהסתם היתה לאמך נשמה גדולה, ולכן הסכים לבוא לנחם לכבוד הנשמה של האמא שלך.

הגזבר הבין למפרע למה הוא זכה ומאד התרגש מכך.

והנה בחזרה אמר לי הרבי, נו ראיתם שהיה מנין חשוב, כולם דתיים רבנים ושומרי שבת.

מאד שמחתי בלבי שברוך ה' הרבי היה מרוצה מאד מהליכתו, וממש שמח על זה.

כשהגענו לישיבה, הרבי שתה לחיים עם התלמידים, התפללנו ערבית עם האדמו"ר היתה התרגשות גדולה בקרב התלמידים, ואחרי התפילה ליוונו את הרבי בשירה ובזמרה, נפרדתי מהרבי בברכות חמות להצלחתי, וגם הרבי השאיר תרומה חשובה לישיבה.

למחרת נסעתי לחו"ל, ומארה"ב טילפנתי לבית לשמוע מה המצב בישיבה, אשתי אמרה לי בשמחה שהגזבר מאד התרגש מניחוחו של הרבי מבעלז ומעצם ביאתו לביתו, והיה רעש מזה בכל באר שבע, ומיד שקם מהשבעה, הביא לה בעצמו לבית שי"ק מהעיריה תרומה ע"ס עשרים אלף לירות.

אני בקשתי ממנו רק לפני כמה ימים 'הלואה' של עשר אלף לירות. והנה עכשיו הוא נותן שיי"ק על סך 20.000 לירות והוסיף ואמר, שאם יחסר לה עוד, שתפנה אליו ויעזור בכל מה שחסר.

ואח"כ לפסח הביא לישיבה עוד עשרת אלפים לירות, וסיפר לה מהכבוד הגדול שנתתי לו בהביאי את האדמו"ר הגדול, דבר שבכלל לא חשבתי על זה, ובכלל לא ידעתי שהוא ישב שבעה על אמו, והכל היה בהשגחה פרטית וגרם לו באבלו נחת וכבוד לאמו שהיתה תמימה ויקרה, ובכל העיר דברו על זה.

ומני אז היה יחס מיוחד באופן יוצא מהכלל לישיבה מהעיריה, שהביא הרבה כספים לישיבה במשך כל השנים.

במסע גיוס הכספים בארצות הברית, סיפרתי את זה בבתי חסידי בעלז, וזה עשה רושם עז והכה גלים, והתעוררו כולם להוזילו מכספם לטובת הישיבה.

עוד סיפר רבי נתן איינפלד צ"ל פעם פגש אותי יהודי בבאר שבע, ושאל אותי היכן יש מסעדה כשרה?

מיד לקחתי אותו לחדר האוכל בישיבה, ושם קיבל סעודה טובה ורחבה כיד המלך, וכשגמר סעודתו הושיט לי חמש דולר, ולתומו סבר שזה באמת מסעדה.

אמרתי לו שאני לא לוקח כסף, הוא הושיט לי עשרים דולר ואני אומר לו בשנית שאיני לוקח, כי זה המסעדה והאש"ל של אברהם אבינו בבאר שבע, שנתן לאכול ללא כסף.

אני מלוח אותו ומדבר איתו מאין בא ומי הוא? כל הזמן שתק ורק רצה שאדבר ולשמוע ממני, ועל עצמו לא רצה כלל לספר. אני נפרד ממנו ומודה לו על שבא, ומברכו בכל טוב ושיצליח בכל אשר יפנה.

פתאום פותח פי ואומר לי בזה"ל: ר' נתן יש לך מזל, אני מאוסטרליה, יש לי הרבה כסף, הסתובבתי בכמה ישיבות

בירושלים ולא מצאו חן בעיני, אחד אמר לי שאין לו כעת זמן אלי, ועזבתי אותו.

ואמרתי לעצמי אסע לבאר שבע, כך עלה בדעתי וללא שום כוונה מיוחדת, ופגשתי אותך, ומצאת חן בעיני, היה לך זמן אלי, התמסרת אלי בסבלנות, ובכן אני רוצה לרכוש מגרש, לישיבה ע"ש הורי שנהרגו בגרמניה בשואה, ואתן לישיבה עשרים אלף דולר, ותוך כדי דיבור מוסיף לארבעים אלף דולר.

ואני מספר רבי נתן לא יודע האם הוא רציני או לא, כי למעשה עדין לא נתן כלום.

אני יוצא ללוות אותו, לנסוע לתל אביב במלון שמתאכסן, ובדרך הוא אומר לי, שהוא מבקש שאעשה לו מסיבה צנועה, עם כמה רבני העיר ביום שני הבא, וגם שלט ע"ש הוריו ושיהיה כבר מוכן ותקוע במגרש.

ואני עומד ומשתומם, איני יודע כלל איך להתייחס לזה האם להכין מסיבה, והאם לעשות שלט, והרי צריך להשקיע כבר כמה מאות לירות, התחלתי לדבר אליו ישר ולענין. שאלתי אותו מתי הוא יתן את הכסף? אמר לי אל תדבר הרבה, יהיה טוב, יש לך מזל.

אמרתי לו, שצריך כבר עכשיו כסף לישיבה, והמצב קשה. הוא הוציא חמש מאות דולר ונתן לי, אמרתי לעצמי נו כבר יש כסף לשלט ולמסיבה, נתכונן לזה בכל הרצינות, אין לי ברירה אחרת.

והיו בישיבה שאמרו שזה נראה להם ליצנות כל הענין, אבל החלטתי כנ"ל, הכנתי מסיבה ליום שני בצהרים, והזמנתי כמה רבנים וידידי הישיבה, נאמתי לכבודו לגודל ענין החזקת התורה בעיר האבות, ואח"כ ביקשתי ממנו לומר דברו.

הוא קם והודה לי נרגשות על המסיבה, ועל הידידות שנתהוה בינינו, ואז הכריז על תרומה של מאה אלף דולר לישיבה, ולא ארבעים כמו שאמר בביקור הראשון.

המסיבה נגמרה, ועדין איני רואה לא עשרים ולא ארבעים ולא מאה, ושוב מתרוצצות אצלי המחשבה האם הוא רציני או ליצנות ח"ו, הוא מתכוון לחזור לת"א ואומר לי שמחר ביום שלישי הוא חוזר לאוסטרליה, ומושיט לי עוד חמש מאות דולר, אנו נפרדים, ואני נותן לו זוג תפילין במתנה, ומבקש ממנו בכל לשון של בקשה, שיניח כל יום ושישמור שבת, הוא מתנשק אתי ומבטיח לקיים.

למחרת החלטתי לנסוע לת"א למלונן, וללוות אותו ללוד, הגעתי אליו, דיברנו ודיברנו, ואיני רואה כלום למעשה.

לפני עלותו למטוס אמר לי כמה מילים, אל תדאג יהיה טוב, וכך נפרדנו, וחזרתי לבאר שבע, החזקתי איתו קשר מכתבים ומדי פעם שלח חמש מאות דולר, וחשבתי שזהו ולא נראה יותר, חשבתי לנסוע אליו לאוסטרליה, כתבתי מכתבים בנידון ולא קיבלתי כל תשובה ממנו.

והנה אחרי כשמונה חדשים, אני מקבל מברק מהעורך דין שלו, שהוא נפטר והשאיר צואה בסך מאה אלף דולר לישיבה, ומבקש ממני שאומר עליו קדיש.

וכל זה זכינו בזכות מעשה החסד שעשינו לו, ובפירוש אמר, שאם הייתי לוקח את העשרים דולר עבור הארוחה, לא היה תורם כלום, לישיבה.

וכך מספר ר' נתן היינו רגילין תמיד לקבל אורחים רבים, ובפרט לעסקנים שעסקו ברישום למען החינוך העצמאי, ולישיבות, ולסמינרים שאז לא היה בב"ש מסעדה כשרה למהדרין, וכולם ידעו את הכתובת של הישיבה, רח' מרדכי אנילביץ שאצלנו ניתן לקבל ארוחה בכל שעות היממה בחינם.

פעם באו שתי עסקנים, דפקו בחלון ביתי בשתיים בלילה. ר' נתן, אנחנו באים ממצפה רימון, לא אכלנו כל היום. קמתי ובשלתי להם עוף עם ירקות שהיה מוכן תוך שעה להחיות את נפשם.

הנה זכה האיש הזה בסוף חייו להניח תפילין ולתת סכום חשוב עבור החזקת התורה בישיבת באר שבע.

בספר ראשית ביכורים להרב אברהם ווינברג צ"ל הי"ד על מסכת בכורות מביא מעשה על חמיו של המחבר הרב משה קובלסקי הי"ד שהיה עשיר גדול בוורשא והיה תלמידו של רבי אברהם בורנשטיין מח"ס אבני נזר ואגלי טל.

יום אחת בלכתו ברחוב ראה רבי משה המצאה חדשה שעדיין לא היתה 'פנס' חשב שזה ודאי יעזור לרבו האבני נזר, שלומד תורה בלילה, ובמקום להאיר בנר, זה יהיה לו יותר טוב.

רכש ר' משה את הפנס ונתן את זה במתנה לרבו.

הגאון שמח על כך, והוסיף ואמר, שמעכשיו לא יצטרך להתבטל מלימודו כדי להשיג נר.

האבני נזר ברך אותו ואמר, אתה הארת את עיני עם הפנס, הקב"ה יתן לך חתן שיאיר את עיני ישראל. ואכן זכה ר' משה לחתן תלמיד חכם, שלימים הפך למחבר ספר ראשית ביכורים רבי אברהם ווינברג צ"ל.

חמיו רבי משה נתן לו 'קעסט' שיוכל להתפרנס בכבוד, חוץ ממה שנתן לו את כל הצטרכותו, והוא חנות למכירת יין ונתן לו הרבה חביות של יינות יקרים, והרבנית, אשתו מרת הדסה, היתה עומדת תמיד בחנות בלי להפריע לרבי אברהם.

והנה פעם אחת, הגיעו אנשי הממשל אנשים גויים, לבדוק את הדוחות של החנות, הרבנית נבהלה ורצה לקרוא לבעלה, כך שהחנות היתה ללא השגחה כמה רגעים.

רבי אברהם הגיע, והכל עבר בשלום, אבל כיון שהחנות היתה ללא השגחה באותם רגעים, הוא החליט שאולי יש כאן חשש של יין נסך, כיון שחביות היין היו לבד עם הגויים, ואף שהכל היה סגור וכו' בכל זאת ברוב צדקותו, הלך ושפך את כל היין שהיה בחנות.

ובמקום זה בא לידי ביטוי גם גדלותו של חותנו, ששוב הלך ונתן לו סכום גדול של חביות יין.

כך נראו תמכין דאורייתא בדור הקודם.

תלמידו רבי ישראל יצחק פיקארסקי זצ"ל מציין, שאי אפשר להעלות על הכתב את הכבוד הגדול שהיה חותנו רבי משה מכבדו, ואיך שהיה עומד לפניו כתלמיד לפני רבו.

(רבי אברהם ווינברג מחסידי סוכטשוב, היה תלמיד מובהק וחסיד מקושר לרבו הגה"ק האבני נזר זי"ע ולאחר מכן חסיד מובהק אצל הגה"ק בעל שם משמואל זי"ע.

את סדר יומו מתאר תלמידו הנ"ל, שהיה תמיד מעורר את השחר, ולמד כל יום לפני תפילתו זוהר הקדוש, ואחרי התפילה למד שיעור גמרא כשהוא מעוטר בתפילין דרבינו תם במשך שעות אחדות...

בכל ליל שישי היה ניעור כל הלילה, וכותב חידושי תורה בנגלה, ואילו בלילות שבת הארוכים בימות החורף ישב ולמד אתי כל הלילה גמרא וראשונים, וכגאונותו בתורה כן גאונותו בחסידות ובפרישות מעוה"ז.

תלמידו רבי משה אהרנסון זצ"ל מתאר את הישיבה ברחוב נוביניארסקא בוורשא, ואת שיטת הלימוד של רבו, ובמיוחד את סדר השיעורים איך שיום יום נתאספו התלמידים ללמוד איתו משעה עשר בבוקר עד שלוש אחה"צ, והקשיבו ברציפות חמש שעות לשיעוריו המופלאים.

ומפליא הדבר שהתלמידים היו משתאים אח"כ מדוע לא הבינו מיד את ההסבר הנראה עתה כה פשוט וחלק, הלא אי אפשר בכלל להבין את הרשב"א או הריטב"א בצורה אחרת. עוד הוא מוסיף לציין, שבמיוחד הבריקו חדושו בביאור דברי רבו בעל אבני נזר, אשר עליהם היה מתייגע בהבנתם כדברי הראשונים.

נקודה מיוחדת מציין תלמידו זה, היה מעשה כשהקים רבי מאיר שפירא זצ"ל רבה של לובלין את ישיבת חכמי לובלין הלך ובא לביתם של גדולי הדור בפולין, כדי להחליט על שיטת הלימוד המתאימה בישיבה החדשה.

כשביקר בווארשה, נכנס רבי מאיר שפירא לביתו של רבי אברהם ושאל לדעתו, תוך שהוא מוסיף שהציעו לו להנהיג את שיעור הדף היומי בישיבה מדי יום ביומו, השיעור בדף היומי יהיה בעיון, היינו שראש הישיבה יסדר לעצמו לפני השיעור את דף הגמרא שלומדים עם כל המפרשים תוך עריכת חידושו, ואח"כ ירצה בפני התלמידים את הדף בשיעור יומי קבוע, כדי שיהיה הדף היומי העולמי שייסד רבי מאיר שפירא נלמד גם בישיבתו ישיבת חכמי לובלין מדי יום ביומו בעיון.

רבי אברהם זצ"ל השיבו במשל למה הדבר דומה, למי שמסר את בנו לאופה, בכדי שילמדנו את מלאכת האפיה, והלך האופה והושיב את הבן ליד דלפק המכירה.

מכר הבן הרבה ככרות, אבל את מלאכת האפיה לא למד, כי אם הוא רוצה ללמוד את מלאכת האפיה, עליו לראות כמו עיניו, פעמים רבות איך עושים עיסה, ואיך לשים אותה, כמה מים מכניסים לקמח, וכמה שמרים, וכן הלאה, ורק אז ילמד איך אופים לחם.

כן הוא הדבר ביחס לתלמיד ישיבה, בכדי לגדול תלמיד חכם, הוא צריך לראות בעיני רוחו, ולהרגיש ולדעת איך לומדים ומבינים תורה, לדעת איך נולדים השיעורים, וכיצד יש להתעמק כדי להבין סוגיא, ולא די בידיעה איך מוסרים שיעור.

וסיפרו שכמה פעמים נתועדו יחד מהר"מ שפירא מלובלין עם רבי אברהם כשהיה המהר"מ שפירא בא לבקרו, ושחו בים התלמוד כל הלילה, מתורה לנביאים, ומנביאים לכתובים, ומכתובים למשנה, וממשנה לתלמוד, ומבבלי לירושלמי, וכן הלאה נגלה ונסתר, עד שהגיע זמן עלות השחר, ויחד הלכו להתפלל, אשרי עין ראתה זאת ואשרי מי שהרגיש את שמחת התורה שלהם כנתינתה מסיני.

בשנת תרצ"ה הוציא לאור את ספרו 'ראשית ביכורים' על מסכת בכורות, אשר נתחבב ונתקבל מיד בעולם התורני, ועשה רושם רב על כל הלומדים, בהקדמתו הוא כותב, כי משפט בכורה נתן לחידושים אלו, יען כי על מסכת זו לא מצוי כ"כ ספרים.

בימי הזעם והשוואה, לא נשתנו כלל סדרי רבי אברהם, גם בתוך הגטו, יום יום היו מתאספים אצלו תלמידיו, והוא ממשיך בשיעוריו המופלאים תמידין כסדרן, ואך פתח את פיו בחכמה, נשכחו לכל המסתופפים מהנעשה בחוץ, לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע דבר ה'.

והנה אט אט מתקרבת הסכנה, קרוב קרוב, הרוצחים השפלים מתקרבים אל שרפי מעלה, היושבים וממיתים עצמם באהלה של תורה, ואף כשאחיו שהיה בעליו של ביח"ר לנעללים 'שולץ' אשר בו נרשמו אלפי עובדים ופועלים, הציע לו שיעברו אליו למפעל, ויהיו כעובדים, בכל זאת לא הסכים רבי אברהם לבטל תורה אפילו שעה אחת, והמשיך להיות דבוק באהלה של תורה.

הוא התעמק עם תלמידיו במסכת בכורות דף יט עד שהופיעו הנאצים ימ"ו והוציאו אותם, ביום רביעי כ' אלול תש"ב באמצע השיעור למחנה ההשמדה בטרבלינקה כשהגמרות המיותמות נשארן פתוחות, כפי שמצאו אותם פקידי קהילת ווארשה אח"כ וסגרו אותם בליווי דמעות שלישי.

ושם נשרפו בגוילין של ספר תורה, שאותיות פורחות באויר ישר מהגמרא לתוך עקידת אש, יחד עם זוגתו הצדקנית מרת הדסה ע"ה ובנם היחיד הלמדן והחסיד המופלג רבי ישראל מאיר ז"ל.

צריך זכות להיות תומך תורה

רבי חיים קרייזווירט זצ"ל גאב"ד אנטוורפן אמר פעם לאחד מגבאי הצדקה, כשאתה מחפש מחזיקי תורה לאברכים, נקוט כלל זה בידך, יש הרבה צרכי צדקה, וכגון אני אמר הרב זצ"ל הנני משתדל הרבה

לסייע ליתומים ואלמנות, ולמצוה זו נותנים מן השמים אפשרות כמעט לכל יהודי לקחת חלק בה, אבל אתה הרי מאסף עבור העמדת תלמידי חכמים לדור הבא, ובוהו, כשם שרק יחידי סגולה מובחרים של הדור זוכים מן השמים להתגדל לתלמידי חכמים מוסרי התורה לדור הבא, כמו כן רק למובחרים נותנים מן השמים, את הזכות ליתן מכספם להעמיד את אותם תלמידי חכמים.

לכן סיים הרב זצ"ל כשתראה אדם עשיר בעל יכולת, אל תיגש אליו מיד, אלא חשוב תחילה אם יש לו די זכויות, שמסתבר שמן השמים יתנו לו את הזכות להחזיק את הכולל, ואם כן תיגש אליו, ותראה שתצליח. אבל אם נראה שאיננו מאותם שראויים לזכות לזה, אל תיגש אליו כלל.

כי הוא יענה לך, שהוא חושב שזה לא נכון להיות אברך כולל וכו'. או שהוא כבר משועבד לצדקה אחרת, ובאמת, אין זו הסיבה האמיתית, אלא הסיבה היא, שאין לו את הזכות שיסכימו מהשמים שמכספו יעמידו תלמידי חכמים.

על הקדוש רבי אלחנן וסרמן הי"ד זצ"ל מסופר, כי באחת מנסיעותיו לטובת ישיבתו שבברנוביץ, הגיע לקהילה יהודית בארה"ב.

רבי אלחנן הלהיב את הקהל והשמיע בפני השומעים שיחה שהעלתה על נס את מעלת התמיכה בלומדי התורה, הלבבות נפתחו, וציבור השומעים כבר היה מוכן להוזיל כסף מכיסו, כאן התערב הפרזיזנט של הקהילה, אדם שלא נחשד באהבת תורה יתירה, ואשר חשש כי היענות חסרת התקדים למגביתו של האורח הנכבד שמליטא, תפגע בתרומת הציבור למוסדות הקהילה...

הלה עלה אל בימת הנואמים, וכמי שבא לחזק את ידי קודמו, פתח גם הוא בשבחם של תומכי התורה ולומדיה, הוא הפליג במעלת המצוה, שיכול כל מתפלל לפעול, אף בתרומה קטנה וצנועה, ומכאן הגיע למסקנה שפגעה ברושם דיבוריו של רבי אלחנן...

כל פרוטה שתנתן קרא ברגש קודש מזויף, חשובה ויקרה מאד, ותתקבל בברכה, מי שיכול יתרום עשר דולר, מי שקשה לו יתרום פחות מכך, אפילו דולר אחד חביב לפני המקום...

עזרתו של הנואם המסיים, מוססה באחת את הרושם האדיר שהותיר אחריו רבי אלחנן, וציבור הנוכחים פתח את ידו בהתאם למשפט הסיום.

מאוחר יותר כשעמד רבי אלחנן להפרד מבני הקהילה, ניסה הלה להצטדק לפניו, על כשלונה של המגבית.

אך רבי אלחנן מחוייך ומאיר פנים מיהר להסביר למארחו כי אין לו כל טינה, היכולת להיות תמכין דאורייתא, הסביר, אינה אלא זכות, נראה הוסיף רבי אלחנן, כי לקהילה זו אין את הזכות להיות שותפה ללימודם של בני הישיבה.

יש האומרים כי רבי אלחנן הוסיף והפטיר, אם אתה היית הכלי שנבחר ע"י ההשגחה למנוע מבני קהילתך את הזכות שלא היו ראויים לה, מה לי כי אלין עליך...

ואצל רבי אלחנן לא היו אלו מליצות, ודאי וודאי לא עקיצות, הוא האמין בכל ליבו, כי החזקת לומדי התורה, היא זכות שאינה מתגלגלת לידו של כל אחד.

רבי נתן שפיגלגלאס היה ראש ישיבת עמק הלכה בוורשה שלפני השואה (ידידו של רבי אברהם וויינברג בעל הראשית ביכורים הנ"ל)

תוך זמן קצר ליסודה, הפכה ישיבת עמק הלכה למרכז תורני גדול, אליו נהרו תלמידים רבים מכל קצוי פולין וגליציה, המוסד הכיל ישיבה קטנה בת 8 כיתות. שהכילה גם ישיבה קטנה וגם ישיבת קיבוץ. בהם למדו מאות תלמידים. אחד התלמידים הוא האדמו"ר בעל השפע חיים מצאנז צ"ל

רבי נתן הכניס לישיבתו את אידיאל התורה, לא למדו בה כדי להיות רבנים, כי אם לשם התעלות ועליה בתורה, זאת היתה המטרה העליונה, רבי נתן תבע מכל תלמיד שיתמסר

כליל אך ורק ללימוד התורה ולהגות בתורה, ותורה משמעה ללמוד הרבה ש"ס וראשונים ממש, לא מוסר ולא חסידות, אלא גמרא עם תוספות עם רשב"א וריטב"א.

ישיבת עמק הלכה משכה אליה מאות נערים, מפני שלא דרשו בה לשלם שכר לימוד, וגם משום שבכל בוקר היה כל תלמיד מקבל מחצית ככר לחם וכוס חלב, שזה היה נדיר בימים ההם.

תלמידי הקיבוץ לא סעדו במטבח הישיבה, אלא היו מקבלים דמי כיס שבועיים וכל אחד מהם חי בפני עצמו, רבי נתן לא רצה שתלמידי הקיבוץ המופלגים בתורה יאכלו בחדר אוכל, יחד עם מאות התלמידים מהישיבה קטנה.

רבי נתן כל כך דאג לתלמידיו כשראה תלמיד שמראה פניו היה חיוור, מיד היה רבי נתן נחפז לשלחו אל הרופא, לעתים תכופות היה מבקש ומפציר בו בתלמיד שירבה בשינה ובאכילה, או שציוה עליו אפילו למעט בשעות הלימוד שלו אם היה סבור שהתמדתו המופלגת תערער ותרופף חלילה את בריאותו.

רבי נתן גם היה מקפיד ביותר על מלבושי תלמידיו, בחורי הקיבוץ היו מקבלים תמיכה כספית מיוחדת לצורך הלבשה, תלמידיו של רבי נתן ניכרים היו גם בדמותם החיצונית.

באותם הימים היתה ישיבת עמק הההלכה הישיבה בה-הידיעה, שנתנה לתלמידיה את התנאים הגשמיים הכי טובים, לדוגמא בחורף היה הסקה בחדרים וכל התנאים שצריך רק שיעסקו בתורה.

והנה להחזיק כזאת ישיבה, היה צורך בהון תועפות, מה גם שההורים לא שילמו כלל שכר לימוד.

טרם הקמתה של הישיבה, כינס רבי נתן לביתו, שלשה יהודים בסך הכל, אביו של רבי נתן רבי יחזקאל, רבי נחום רוזנפלד, ורבי אייזעק וולאדובר.

לקריאתו של רבי נתן הם נענו ובאו, מבלי שידעו את המטרה שלשמה הוזמנו.

רבי נתן שיתף אותם בהחלטתו לפתוח ישיבה, ודיבר על גודל השכר של מחזיקי תורה.

ואני מבקש מכם שתהיו אתי שותפים בעסקת זהב זו, מבטיח אני לכם כי אתם השלושה, אם כי הנכם עושים עסקים טובים לעתים תכופות, הנה אף פעם לא שיחק לכם מזלכם להיכנס לעסק כה מוצלח, כמו העסק הטוב שאני מציע לפניכם.

עתה היו לי איפוא שותפים נאמנים, וסייעו בידי ליצור ישיבה חדשה בוורשה, בה יוכלו בעלי כשרונות מצויינים לצמוח ולגדול כלמדנים אמיתיים, אנו זקוק ללמדנים כאויר לנשימה, בית המדרש עומד שומם, דור הנעורים נושר מאתנו, עלינו להציל את עולם התורה.

לאחר הסכמתם להיות מחזיקי התורה, סיכמו שהם יתנו 75 אחוז מתקציב הישיבה, ולשאר ידאג לזה רבי נתן ראש הישיבה שיערוך מגביות בשטיבלאך וכו'.

מיד החלו באיתור מקום מתאים למשכן הישיבה.

בוורשה חי יהודי עשיר וחרדי בשם רבי ישראל רוטהולץ שהיה מפורסם כבעל צדקה גדול, הוא השאיר אחריו בתור קרן קיימת, בנין רב מדות המתנשא לגובה 5 קומות ברחוב שליסקה 43 במרכז הסביבה היהודית בעיר.

הקהילה היהודית בוורשא, העמידה את הבנין הזה לרשותו של רבי נתן, ואכן בו שוכנו מוסדות הישיבה עמק הלכה הקיבוץ והישיבה קטנה.

העסקנים שלקחו על עצמם את החזקת הישיבה, היו צריכים לעשות שינוי תודעתית במוחם של האנשים, כדי לתרום מכספם להחזקת הישיבה, שכן עד אז למדו הבחורים בבית הכנסת של העיירה בחינם, רב העיר היה מוסר שיעור

בחנים, ולא הורגלו לתת כסף למטרות אלו, אם נתנו צדקה היה זה לצורך הכנסת כלה, יתומים ואלמנות וכו'.

והנה כאמור 75 אחוז מתקציב ההוצאות השוטף של ישיבת עמק הלכה מומנו על ידי שלושת הנדבנים האלו ורבי נתן עמהם, ולהשגת היתרה צריכים היו להזיע די יפה עד שאספו את הסכום הנצרך, רבי נתן עצמו היה לעתים תכופות מתפלל בשבתות בשטיבל"ך שונים, ועורך מגביות לטובת הישיבה.

באחד הימים קראו שני דברים, שגרמו לשגשוגה החומרי של הישיבה.

א' פטירתו הפתאומית של רבי נחום רוזנפלד שלקח על עצמו להחזיק את הישיבה באותה אסיפה הנ"ל, רבי נחום שהיה מעשירי היהודים בוורשה, נפטר, עוד בהיותו בגיל העמידה, אחרי פטירתו נודע שאת רכושו, מעות במזמנים בסכום עתק וכן יהלומים בעלי ערך רב, הוא השאיר לפיקוחו המוחלט של רבי נתן, על פי צוואתו נועד ההון לצרכי הישיבה בלבד ולא לשום מוסד או מטרה אחרת.

ובכך נפתח מעין חדש של כספים, והימנו שאבה הישיבה שנים מרובות, הודות לאפשרויות הורחבה הישיבה, נוספו כתות חדשות, וכל החובות שנצטברו עד הנה, נפרעו במילואים.

דבר שני שגרם לשיגשוגה החומרי של הישיבה, היה הסכם מסתורי שנעשה בחשאי, בין רבי יחזקאל שפיגלגלאס ובנו רבי נתן ראש הישיבה. רבי יחזקאל קיבל על עצמו להוסיף על תרומתו ולהגדיל בכל שנה את נתינותיו ב-20 אחוזים.

רבי יחזקאל היה אז קרוב לגיל שבעים, והוא האמין בכל לבו כי על ידי הגדלת התרומה עבור התורה, יזכה לאריכות ימים, ואכן רבי יחזקאל האריך ימים והגיע לשיבה מופלגת, הוא נפטר בראשית השואה הנאצית האימה בעירו וורשה.

הסכם זה בין ראש הישיבה לאביו היה חסוי ואף אחד לא ידע מזה.

והנה יום אחד נודע הדבר לאחד השותפים, רבי אייזע וולאדובר על דבר ההסכם, והוא נתמלא חימה וזעם מדוע טען מגיע לו לרבי יחזקאל חלק גדול יותר מחלקי בישיבה? הלא יחדיו נכנסנו לעסק כשותפים שווים, ואם כן איפוא רצוני גם אני בזכות כזאת להוסיף בכל שנה על תרומתי...

אם אמנם סבור רבי יחזקאל שיתכן לתת שוחד לרכונו של עולם וזוהי סגולה לאריכות ימים, מדוע לא אהנה גם אנכי מפריביליגיה כזאת, יחדיו יסדנו את הישיבה, יחדיו עלינו להיות שותפים שווים גם בהוצאה וגם בהכנסה?!!!

רבי אייזע דרש הסכם הוספה שנתי דומה, על העתיד, אבל גם הסכם כזה טרם הביאו על סיפוקו, הוא ביקש לפרוע את חלקו גם עבור השנים שחלפו, כדי שיהא לו חלק שוה לחלקו של רבי יחזקאל, גם בתורה שלמדו בישיבה עד עכשיו.

רבי יחזקאל מצידו סבר כי רק הוא זכאי להוסיף בכל שנה על נתינותיו ומיאן בתוקף שעוד יהודי יעשה כמוהו.

הישיבה עצמה, לא היתה זקוקה יותר לכסף, אלמלי הגדיל גם רבי אייזע את תרומותיו השנתיות לא היו יכולים לפי-שעה לנצל את הכסף לצרכי הישיבה, לא היו אז אפשרויות מעשיות להרחיב את הישיבה ולהוסיף כתות, כל טענותיו של רבי יחזקאל שרבי אייזע יתרום לישיבות אחרות היו לשוא, שניהם חיבבו את הישיבה כבן טיפוחים והאמינו כי בזכות שהם מאפשרים למאות צעירים שילמדו תורה, מעניק להם הקב"ה חיים ארוכים.

רבי אייזע יהודי קרוב לגיל שמונים לא ויתר ולא נסוג מלתבוע את זכותו לתרום יותר.

ראש הישיבה רבי נתן מצא את עצמו שרוי במצב מאד לא נוח, מחד גיסא אביו מסרב בכל תוקף שיהיה מישהו שיקח לו את המצוה, ומאידיך גיסא גם רבי אייזע היה קרוב מאד ללבו, הוא התפעל מגדלותו הנפשית של יהודי, ששינתו נודדת עליו

בלילות בגלל הסיבה שמסרבים לקבל ממנו כסף, הוא חיפש דרכים שונות להרגיע את רבי אייזיק אך ללא הצלחה יתירה.

הויכוח היה גדול, רבי אייזיק רטן והרים קולו בזעם, יש דין בישראל, העולם איננו הפקר, רבי יחזקאל מבקש לתפוס את כל העולם הבא בשבילו, לא רחמנות אני מבקש, היה רבי אייזיק טוען, אלא יושר ודין, שיפסקו בדין תורה מי מאתנו צודק...

בעיני רבי נתן נחשב החפץ חיים כאיש של שלימות, האדם למופת שלא כל דור זוכה ליהודים קדושים כאלו.

בהיותו מקורב כל כך לחפץ חיים קירבה נפשית, החליט להתיעץ איתו בנדון הטענות שבין אביו רבי יחזקאל ורבי אייזיק.

בדיוק בימים ההם היו מצפים בוורשה לביאתו של החפץ חיים, וזאת מפני שבשנת תר"ץ תיכננה הממשלה הפולנית בראשות הפרופ' בארטל להעביר חוק 'בסיים הפולני' (הממשלה) לפיו יחוייב כל רב ומורה היהדות לרכוש לעצמו מדה מסוימת של השכלה חילונית.

הדבר היה גזירה רעה, שכן התלמודי התורה ובמוסדות החינוך, היו מלמדים יראים ושלמים, שלימדו את ילדי ישראל תורה בשפת האם, 'יידיש' ומה להם ולהשכלה הפולנית.

אגודת ישראל בפולין, שהיוותה כח מאורגן אדיר, והגינה תמיד בעוז על האינטרסים של היהדות הדתית, התייצבה גם אז על המשמר, והתאמצה בדרכים שונות בדרכי מדיניות כמו בשתדלנות פשוטה, להעביר את רוע הגזירה.

ביזמתה נתארגנה משלחת רבנים שהופיעה בפני ראש ממשלת פולין, המשלחת היתה מורכבת מהחפץ חיים, הרבי מגור הרבי מבלז והרבי מאלכסנדר, בלוויית הסנטור ר' אשר מנדלזון מלודז' נכדו של החמדת שלמה, ארבעת גדולי ישראל אלה, היו בעלי השפעה עצומה ביהדות הדתית, מאות אלפי יהודים הסכיתו וצייתו לדברם.

ראש המדברים של המשלחת הנכבדה היה החפץ חיים הוא בכה יותר ממה שדיבר, המשלחת עשתה רושם כביר, פרופ' בארטל התרגש מאד מדבריהם ומיד הבטיח על אתר לבטל את הגזירה.

וזאת המטרה שבגינה עשה החפץ חיים דרך כה ארוכה מראדין עיירתו עד וורשה הבירה בגיל 93 שנה כדי להעביר את רוע הגזירה.

עצם ביאתו לוורשה הפכה ליום חג, החפץ חיים היה נערץ על כל יהודי פולין, ביחוד אחרי שהרבי מגור העיד באגרתו המפורסמת, שהוא הרבי בכבודו ובעצמו לומד את ספריו של החפץ חיים, ומרגיש בנפשו את השפעתם לטובה כאמצעי לזהירות מלשון הרע.

וורשה היהודית כולה, חסידים כמתנגדים, קיבלו את פני החפץ חיים באהבה גדולה, וביראת כבוד מן הבוקר ועד מאוחר באישון ליל.

באחד הלילות קם רבי נתן והלך לאכסיינתו של החפץ חיים בלוויית שני בעלי הדין, אביו רבי יחזקאל, ורבי אייזע.

רבי אייזע בקושי הצליח להוציא מפיו מלים ספורות בקשר לטענותיו, רבי יחזקאל החריש כליל, ורבי נתן היה סרסורם.

הוא סיפר לחפץ חיים על מה נאבקים פה, החפץ חיים שוחח ביחידות עם רבי נתן רגעים מספר, אחר כך שאל את רבי אייזע לגילו? החפץ חיים נשאר יושב על כסאו מהורהר, עיניו עצומות, שפתותיו מרחשות תפלה בלחש, פניו האירו, חיוך מתוק ריחף על פני גוילי הדיוקן הזוהר, וכעבור שהייה קלה של דממה פנה ואמר לרבי אייזע את המלים הבאות.

הריני כבר יהודי זקן בא בימים, אך דין תורה כגון זה, טרם שמעתי מימי, בטוחני כי בשמים שמחים מאד בדין תורה זה, ביום עת תרחף גזירה קשה על עם ישראל, מהוות טענותיכם רבי אייזע, זכות גדולה ליהודים, זכות רצונכם לתרום כסף

למען התורה, וכפי שמוסרים לי נגזלת השינה מעיניכם בלילות,

גדולה היא מאד, לא כל אדם מגיע לזכות כזאת, אתם מזכים איפוא את כלל ישראל בזכות גדולה זו, ועמנו זקוק מאד לריבוי זכויות בשעה קשה זו, כאשר תתבטל הגזירה, יש לכם חלק גדול בביטולה, הצלתם אגב כך את התורה למען כלל ישראל, עליכם איפוא לשמוח בכך ותזכו לאריכות ימים.

מה היה פסק דינו של החפץ חיים שאלה זו העסיקה לאחר מכן אנשים רבים מאד, שהיו סקרנים עד קצה הגבול לדעת מה פסק אותו סבא קדישא, במשך זמן רב נשאו הדברים בגדר סוד, רק כעבור תקופה ממושכת מסרו מפה לאוזן מה שאמר...

רבי אייזיק יצא אז מחדרו של החפץ חיים בארשת של סיפוק ושביעות רצון, ואכן הוא חי שנים מרובות והגיע עד לשיבה מופלגת. (זכר נתן)

סיפר הרב נתן איינפלד זצ"ל ראש ישיבת באר שבע. מעשה באיזה זקן אחד שהיה נראה ולבוש כעני גדול, ומכר קצת סוכריות ברחוב. ופעם נכנסתי איתו לשיחה להכירו, ולדעת על מצבו הכללי והמשפחתי, והאם זקוק לעזרה כלשהי, אמר לי שאין לו שום משפחה בעולם, יש לו הרבה כסף בבנק, וגם בית בבאר שבע.

שאלתי אותו האם הוא חושב על עתידו לאחר מאה עשרים, ולמה אינו דואג לקדיש שיאמרו עבורו וכו'?

ענה לי שיש לו עוד זמן. ושוב שאלתי אותו והרי אף אחד אינו יודע יום מותו, ומה יזיק באם ידאג בהקדם. צחק קצת ואמר אולי אחשוב על זה.

והנה למחרת הוא מגיע אלי, ואומר, שחשב הרבה, ומה הצעתי בזה. אמרתי לו: יש לך הרבה כסף ואתה ערירי ל"ע, אין לך שום קרוב, תתרום את כספך ורכושך למקום תורה,

ותחזיק קשר תדיר עם מקום תורה, והם ידאגו לך בגשמיות וברוחניות גם לאחר מותך, אחרת לא יהיה מי שיאמר עליך קדיש ל"ע, ומה יהיה עם רכושך? והרי יבזזו לך את כל הרכוש שלך.

והנה למחרת הוא מופיע אצלי בלבוש חגיגי נקי ומסודר לבלתי הכר, ואומר לי בזה"ל: החלטתי שאתה בן שלי, הנה פנקסי החסכונו שלי, כך וכך כסף יש לי בבנק, וכך וכך יש לי בבית מזומנים מתחת לבלטות, הכל אמסור לישיבה, ובקשתי ממך לדאוג עבורי כדלהלן.

א' כשאשכב בבית חולים לבקרני יום יום. ב' כשאמות לדאוג שלא ינתחו אותי. ג' לזיה מכובדת, לומר דברי הספד ולהזכיר שאני ממשפחת אלפסי הרי"ף. ד' לכתוב ס"ת על שמי. ה' לומר קדיש ומשניות.

ואז הוא מתפרץ בבכי מתוך התרגשות ואומר לי, אני מאד מודה לך על שעוררת אותי לחשוב ברצינות על כל החיים ועל עולם הבא, הייתי שקוע כל היום במכירת גרעינים וסוכריות ולא חשבתי כלום על דברים רצינים יותר.

ואני שואל אותו למעשה מתי אתה רוצה לבצע את ההסכם, אני מוכן לקבל על עצמי כל בקשתך, הוא אמר לי מיד. אמרתי לו תבא למחר, אני רוצה לעשות את ההסכם על ידי עורך דין, כדת וכדין.

למחרת לקחתי שני עדים מרבני העיר באר שבע, הרב אליעזר קליין זצ"ל והרב יצחק ויספיש זצ"ל והלכנו לעורך דין מ. קמנצקי, כתבנו וחתמנו הסכם, שבו הוא מוסר תוך שבוע את כל רכושו לישיבה, ואני מתחייב לו את כל הנ"ל, וגם לשלם לו כל חודש, חמש מאות לירות כדי מחיתו.

היתה התרגשות גדולה בחתימת ההסכם, שתינו לחיים, וגם העורך דין התרגש למראה עיניו, ואמר: שהוא מוותר על שכרו בזה כעורך דין, ורוצה שיהיה לו חלק בדבר חשוב ומצוה כזו.

והנה למחרת מופיע אצלי הזקן, ואומר: שהשכנים אמרו לו שאסור למסור את כל הכסף בחיים, ולכן רוצה לעכב את ביצוע ההסכם עד לפטירתו.

אמרתי לו שאף אחד לא יודע מתי הוא ימות, אני מכיר אנשים שהלכו לישון ופשוט לא קמו, וחבל שיבטל את ההסכם.

אמרתי לו, אני חשבתי לקחת עבורך דירה ליד הישיבה, ותבוא תמיד להתפלל וללמוד קצת עם מישהו, אבל הלה התעקש, השכנים אמרו.

כל זה היה בחורף תש"מ, והנה בערב פסח תש"מ ראיתי מודעה ואת תמונתו בעיתון, שנהרג בתאונת דרכים ל"ע ואף אחד אינו מתעניין עליו, ומי שמכירו שיודיע למשטרה...

הייתי אז בבני ברק לרגל חג הפסח, טלפנתי למשטרה ומסרתי פרטים הידועים לי, וכמובן שכל כספו הלך לאיבוד, שמעתי שפרצו לביתו ובזזו את כל כספו, וגם הכסף שהיה בבנק לא הגיע לשום דבר מצוה, ולא היה מי שיאמר עליו קדיש וכו'. ללמדנו שצריך זכות כדי לתת לעמלי תורה.

כאמור בשנת תשמ"ג עזב רבי נתן לבני ברק, ושם היה במשך שנים רבות שד"ר של גדולי ישראל למען כולל חזון איש לגייס תרומות בחו"ל למען אברכי הכולל.

בקיץ תשכ"ה מספר רבי נתן היה מצב כספי קשה בישיבת באר שבע וכ"ק האדמו"ר מסטמר זצ"ל היה אז בירושלים וכידוע ומפורסם גודל מעשה הצדקה והחסד שלו, אמרתי לעצמי אסע לירושלים לבקרו ולקבל ברכתו, ובהזדמנות זאת אמסור לו על מצב הכספי של הישיבה, ובוודאי יעזור, כי המצב היה עד כדי כך, שבמאפיה אמרו, שלא יתנו חלות לשבת אם לא ישלמו את החוב של שלושה חדשים.

נסעתי לירושלים והלכתי לבתי זופניק, שם קיבל הרבי את הקהל, אבל בראותי את הקהל הגדול, וכמעט כולם מבקשים כסף, זה להכנסת כלה, וזה עבור חולה, וזה לסתם משפחה

עניה, אמרתי לעצמי אכנס לבקש ברכה, ובשום אופן לא אדבר על כסף, מכיון שאין הזמן מתאים לזה.

והנה הגיע תורי, נכנסתי ונתתי שלום, ושאלני מניין אתם? אמרתי מבאר שבע, מה אתם עושים? יש לי ישיבה עניתי, כמה תלמידים יש לכם? כשמונים בערך, מאין הם התלמידים? אמרתי מהנגב באר שבע ירוחם דימונה וכו'. מה אתם רוצים? שאל, אמרתי ברכה להצלחה עם התלמידים, בתורה ויראת שמים, ובלבי חשבתי גם לכסף, שהרי אם אין קמח אין תורה, אבל כנ"ל התביישתי לדבר אז על כסף ביחד עם כל העניים והנצרכין.

וכששמע שבאתי לבקש ברכה, אמר לי: כן, ברכה זה ממון, חז"ל אומרים במדרש על הפסוק "יברכך ה' וישמרך" "יברכך בממון וישמרך מהמזיקים" וקרא להגבאי ואמר לו, תן להם 500 דולר, ובשקט שמעתי שהוסיף ואמר, הוא דבר גדול מאד ישיבה בבאר שבע, וכן איחל ובירך בחמימות להצלחת התלמידים בתורה ויראת שמים, והסכום הנ"ל היה אז סכום חשוב מאד, והיה בזה עזרה ממשית לישיבה.

מדוע יש קשיים בהחזקת תורה?

כאשר הרב שלמה יוסף כהנמן זצ"ל הקים את ישיבת פוניבז', הוא היה זקוק לכספים מרובים, והיה נוסע לחו"ל וטורח רבות לאסוף תרומות עבור הישיבה. פעם אחת שאל הרב את ה'חזון איש' מדוע כאשר בונים אוניברסיטה ישנם תורמים "כבדים" שתוך זמן קצר מכסים את כל העלויות, ואילו כאשר מקימים ישיבה קדושה, יש קשיים רבים, התרומות מועטות, וקשה מאוד לאסוף את הסכום הדרוש?

כדרכו של יהודי, החזו"א השיב בשאלה – מדוע התורה מצווה "תְּכִינַן לְךָ הַדֶּרֶךְ" (דברים יט, ג). להכין את הדרך לערי מקלט, ולהציב שלטים המורים את הדרך לשם, ואילו את הדרכים לירושלים, לבית המקדש, אין מצוה להכין?

וענה: שכאשר יהודי רוצה להקריב קרבן לה' ית', ולא יודע את הדרך לבית המקדש, הוא שואל אנשים, ויש כך פרסום לדבר, שאותו

יהודי הולך לעלות לבית המקדש להקריב קרבן לה, אנשים נוספים מצטרפים אליו, ויש בכך זיכוי הרבים. אבל רוצח בשגגה, שהרג נפש מישראל, אין התורה רוצה לפרסם זאת, לכן צריכים להכין את הדרכים ולשים שלטים, כדי שהרוצח לא יצטרך לשאול אף אחד.

כך גם, כאשר בונים אוניברסיטה הם מקבלים מיד את כל הכספים הדרושים ממספר תורמים מצומצם, כי אין הקב"ה רוצה שיהיה לכך פרסום, אבל כאשר מקימים ישיבה קדושה, הקב"ה רוצה שהדבר יתפרסם, כך הרבה אנשים תורמים סכומים קטנים, ויש גם אנשים ששומעים על הישיבה, ושולחים את בניהם ללמוד שם.

אמר הרב שטיינמן זצ"ל ככל שדבר קדוש יותר, זה מפריע יותר ליצר הרע, כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו, ולכן הוא משתדל יותר להפריע ולהערים קשיים, קל יותר לגייס כספים עבור גן ילדים מאשר להשיג תמיכה לצורך תלמוד תורה, ותמיכה בתלמוד תורה מגיעה בקלות גדולה, יותר מאשר גיוס כספים לישיבה, קל יותר להשיג כספים עבור ישיבה, מאשר לקבל כסף עבור כולל, כסף עבור מסכנים יגיע בקלות גדולה יותר מאשר לאחזקת תלמידי חכמים,

מדוע? כי היצר הרע אינו אוהב שנותנים כסף לתורה.

סיפר יהודי תלמיד חכם, באחד הימים התבקשתי על ידי רבי אהרן ליב שטיינמן זצ"ל לסייע במצוה מסוימת שנצרך לה סכום של מאות אלפי שקלים.

נרתמתי לסייע להם, ולהפתעתי בתוך יום אחד גייסתי כמה מאות אלפי דולרים, ניגשתי לרב שטיינמן מתוך חלישות הדעת, ושאלתי כיצד יתכן שעבור לימוד התורה אני עובד קשה כל כך בגיוס התרומות ונתקל רבות בחוסר הצלחה, ואילו כאן כשמדובר על מטרת מצוה ולא על התורה עצמה, אני מצליח ביום אחד להשיג סכום כה גדול?

רבנו השיב לי בנימה אבהית, עליך לדעת כי בלימוד התורה תמיד יהיה קשה יותר מכל דבר אחר, שכן צריכה להיות לאותם גבירים זכות מיוחדת על מנת שיהיו שותפי אמת בלימוד התורה בשיא טהרתה

כפי שהיא נלמדת במסירות על ידי מאות האברכים, ולא הכל זוכים לכך.

בדרך עץ חיים להרמח"ל הוא כותב שבגזרות ת"ח ות"ט השביעו את הס"מ ושאלוהו למה הוא מביא גזירות?

ואמר: שאם יסכימו לבטל תורה, הוא יתן מנוחה.

בעיקר מה שהוא רצה, זה שלא יהיה לימוד תורה, כי מחמת זה, בגלל לימוד התורה הס"מ אינו יכול להתקיים, וזו הסיבה שיש בכל דור גזירות נגד התורה, גם בימינו הס"מ נותן לאדם לעשות הכל, אבל תורה לא, כי תורה זה סם המות לשטן, ולכן את זה הוא מנסה לבטל בכל כוחו, אם ע"י הפרעות, ואם ע"י מיעוט הקמת, ולכן ככל שיש יותר תורה בלבד, כך גם האחזקה קשה יותר.

כשמדובר בישיבה, הרי יש גם דברים נוספים הקשורים לקמת, הגם שהם הכרחיים, יש חדר אוכל, יש הוצאות עבור מטבח, עבור מים עבור אחזקת פנימיה, אבל אחזקת אברכים זה תורה בלבד, סולת נקייה, לכן באמת קשה יותר כי הס"מ מפריע יותר...

על ביקורו של הרב כהנמן בעיר אוטיאן מסופר, שהלהיב בדרשתו את הציבור להימנות עם תמכין דאורייתא, והפטיר באמירה נלבבת...

אחים יקרים! הלא תבינו מעצמכם, כמה עז רצוני לבקר את כל אחד מכם במעונו, כדרך ידידים ואהובים, אבל כבר אמר החכם, מה שהלב והנפש חושק אפיסת הזמן עושק, ומה יכולני לעשות, כי אצה לי השעה ואין לי פנאי, ולא עוד אלא שאני יחיד ואתם רבים, אם אלך אני, יהיה עלי ללכת הליכות הרבה אל כל אחד מכם בפני עצמו, ואם תבואו אתם, יצטרך כל אחד ללכת רק הליכה אחת אלי, ותו לא.

אשב לי איפוא מחר בבית המדרש הגדול פה, וכולכם תביאו את תרומותיכם אלי.

ויהי ממחרת השבת, השתרך אצלו בבית המדרש תור ארוך של יהודי אוטיאן אוהבי תורה, שציפו בכליון עינים לכך שהרב דפוניבז' יואיל בטובו לקבל מידם את התרומה.

בספרו אזנים לתורה (תרומה כה ב עמ' רמ"א) מספר רבי זלמן סורוצקין זצ"ל רבה של לוצק על דברים שנשא בפני משלחת עיתונאית שבאה לסקור פעולת מגבית שנערכה למען ישיבות ליטא.

היה זה כשהגיע יחד עם עוד כמה רבנים לוורשא הפולנית, המשלחת הרבנית בקשה לעשות למען ישיבות ליטא שעמדו בפני מצוקה כלכלית חריפה.

בתוך הדברים קם אחד העיתונאים כדי לשטוח שאלה פרובוקטיבית, אותה תקופה עשה גם רבי מאיר שפירא זצ"ל למען ישיבתו המפורסמת שבלובלין, הוא ערך מגביות רבות ברחבי הפזורה היהודית שבפולין, התרמותיו נשאו פירות, ולעיני יהדות פולין קם ונבנה מבצר התורה החסידי הגדול שבלובלין, מודל החיקוי לוולאזין הליטאית.

האם לא מוטב היה שהכסף אשר נאסף בימים אלה, ברחבי פולין והמיועד להקמתה של ישיבה חדשה, ילך לפיותיהם של הבחורים הרעבים הנמצאים כבר בישיבותיה הישנות של ליטא, שאל, התריס אותו עיתונאי.

מגמתה של השאלה היתה ברורה לבטל את המגבית, אבל צריך היה למצוא את האיש שיענה לכסיל כאוולתו, איש זה נמצא בדמות רבה של לוצק אשר נודע כחכימא דיהודאי.

כשהוא נושא עמו את מיטב כשרונו הרטורי, פתח רבי זלמן בתשובתו, באשר התורה דואגת לאיסוף כספים למטרת קרבנות הציבור דוגמת תמידין ומוספין, היא עושה זאת דרך הטלת חיוב קבוע ומוגדר על כל יחיד ויחיד, עני כעשיר כל אחד מחוייב לתת מחצית השקל אחת לשנה.

ומאידך כאשר הקב"ה מצוה על הקמת המשכן, אין בצווי כל חיוב מוגדר המוטל על כל אחד, התורה מסתמכת על נדבת לבם של בני ישראל ודי לה בזאת, "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנֶנּוּ לְבֹ

תקחו את תרומתי" (שמות כ"ה ב) אם אמנם סומך הקב"ה על הענותם מרצון של בני ישראל, מדוע לא נהג כך גם בשעה שצוה על התרומה למען קרבנות ציבור?

אלא המשיך רבי זלמן, הבדל גדול בין שתי התרומות, קרבנות התמידין והמוספין חביבים אמנם לפני המקום יותר מהמשכן, שהרי בנין המשכן אינו דוחה את השבת, ואילו הקרבנות דוחים את השבת, ועם כל זאת נטייתם הטבעית של התורמים גדולה לבנית המשכן, יותר מאשר להקרבת הקרבנות.

שכן הקרבן כלה ונשרף על גבי המזבח, ודבר לא נשאר ממנו, ולעומת זאת הרי המשכן, ניצב וקיים, ודברים חיים וקיימים כאלה שרישומם נשאר ואינו כלה הבריות ששים לתרום כהנה וכהנה תמיד, הם ראו את תרומתם בעיניהם, מעין מזכרת מצוה נעימה הגורמת סיפוק, מה עוד שלפעמים שלט גדול מכריז על תרומתו של הנדבן.

הקרבנות יקרים יותר, אך יותר צריך לזרוז באשר המגבית היא למטרת קרבנות הנשרפים על גבי המזבח.

סיים את דבריו הרב סורוצקין, באשר למגביות הנערכות למען ישיבה, קל מאד להתרים למען קנית מגרש, או להקמת בנין, אך קשה יותר לפתוח את הכיסים למען מימון ארוחותיהם של תלמידי הישיבה, כלכלתם של תלמידי החכמים היושבים והוגים בתורה חביבה מכל לפני הקב"ה, אך קשה למצוא את התורמים שיסכימו להוצאה זאת.

יודע אני הוסיף הרב סורוצקין, כי גם לרבי מאיר שפירא מלובלין מצפים ימים קשים לאחר שבנינו יעמוד לתפארת, והוא יצטרך לדאוג להוצאות השוטפות אז יהיה לו יותר קשה לאסוף תרומות, כמו שאכן כך היה, וחכם עדיף מנביא.

בהיות הרב שטיינמן זצ"ל בלונדון, נכח באסיפת גבירים שנועדה לדרבנם לתמוך באברכים עמלי תורה, קם אחד הגבירים באסיפה ושאל מדוע הרב הטריח עצמו לבוא, האם אין עודף אברכים?

ענה לו הרב שטיינמן זצ"ל: בעיר הולדתי בריסק, רוב המשפחות היו עניות, משפחות מועטות היה להם כדי צורכם, ושתי משפחות עשירות היו בכל העיר.

והנה רואים אנחנו שהקב"ה נתן בדורנו שפע עושר למשפחות רבות, חשבתי שהסיבה שהקב"ה נתן כיום שפע, זה מפני שהוא חפץ בהרבה לומדי תורה, ומשום כך נתן לכם עושר שתוכלו לזכות במעלה הגדולה, שיתרבה בעולם על ידכם שפע של לומדי תורה.

ואולם, אם אתם חושבים לפטור עצמכם ממצוה זו בטענה שיש עודף לומדי תורה, גם הקב"ה יאמר מה צריך כל כך הרבה עשירים? (קונטרס שלמי שמחה חב עמ' צ"ה)

פעם אמר הרב שטיינמן זצ"ל, באו לספר לי, על מה שאני דורש מהגבירים ליתן לצדקה חצי מרווחיהם, ופעמים שמשפחת הנדיב כועסת עלי, על כך שכך אני דורש, כי הם עומדים ומצפים שכבר ימות הגביר הזה והם יזכו בירושתו.

וסיפר על כך הרב פכטר מהכולל באלעד, שעשה הסכם כעין זה עם אחד מהגבירים בלוס אנגלס, שיתן חמישים אחוז מהרווחים לכולל, ואותו הגביר עוד בטרם חזר לביתו ל"ע נהרג בתאונת דרכים ולא הספיק להשלים את התחייבותו זו.

אח"כ סיפרו בני משפחתו, שנגלה אליהם בחלום ואמר: שאע"פ שלא זכה לקיים את ההסכם, מכל מקום עצם ההתחייבות הועילה מאד בדינו בעולם האמת.

סיפר יהודי תושב אשדוד, מעמך בית ישראל, שפעם היה זקוק לעצה והכרעה בנושא חשוב, ושאל אברך אחד היכן יוכל לקבל הכרעה? ויעץ לו האברך לפנות אל הרב שטיינמן וכך עשה, מאז בכל שאלה ובקשת ברכה, היה נוסע לרב שטיינמן.

ברשותו של אותו אדם היו מספר חנויות, וכשנפתח קניון חדש באשדוד, הוא קנה חנות גדולה והכניס בה את סחורתיו.

באחד הימים ניגש אליו שכנו לחנות, ואמר לו שהיות ולפעמים נעלמים סחורות מהחנויות, ומדי פעם גם פורצת שריפה, כדאי לו לשלם לו שכר חודשי, והוא ידאג שלא יאונה לו כל רע. (פרוטקשן)

בתמימותו לא קלט את המסר, וענה לו בשלילה.

לאחר זמן התברר לו ששכנו נמנה על קבוצה של גורמים פוליטיים הדורשים דמי חסות מבעלי החנויות בקניון, וכיון שסירב לשלם, החל הלה להציק לו בכל מיני הלשנות ותביעות.

כדרכו נכנס היהודי לרב שטיינמן, והרב שאלו מה אתה עושה כל היום? תשובתו היתה שהוא עוסק במסחרו, ובשעות הערב, אני לומד עם אברך בין כותלי הכולל. השיב.

אם כן אמר לו הרב, טוס לאמריקה לשבוע, ותאסוף כסף לכולל.

הלה יצא מחדרו של הרב ולא הבין מה הקשר בינו לבין אסיפת כספים, הוא אדם פשוט ומה לו לאיסוף כספים לכולל? מה גם שאינו מבין כלל, איך כל זה מתקשר לבעיה המשפטית שלו אם אותו אדם.

הוא שב לאשדוד ובדרך החליט שאם זה מה שהרב אמר, כן יעשה, תוך כדי מחשבה נזכר שיש לו חברים חלאבים באמריקה שהפרוטה מצויה בכיסם, והחליט לפנות אליהם.

הוא קם וטס לארצות הברית, וכמובן הצטייד מראש, במכתב מראש הכולל שהוא מייצג אותו, הוא ניסה את מזלו אבל ההצלחה לא האירה לו פנים הוא חזר מאוכזב לארץ.

כעבור תקופה קצרה הוא מקבל הזמנה לבית המשפט והפעם התביעה מיוצגת על ידי עו"ד ידוע, שרק כדי לשכור עו"ד מתחרה מולו, הוא צריך להיפרד מתכנית חיסכון.

הגיע זמן המשפט, העו"ד תפר לו תיק כבד, הפך את היוצרות, שכביכול הוא זה שמתנהג באלימות כלפי הסוחרים וסוחט אותם כספית, ואף הביא עדים על יום מסוים, בו הם מעידים שהוא הרים ידיים, ונהג באלימות כלפי הסוחרים בקניון.

מששמע את התאריך שנקבו העדים, אמר אותו יהודי לשופט, שניתן לבדוק במחשבי משרד הפנים ולהיווכח כי באותו שבוע הוא כלל לא היה בארץ, הוא היה באמריקה...

הדבר נבדק והעדים נמצאו שקרנים, מובן שהוא יצא זכאי, והם נקנסו בצורה קשה מאוד על סחיטה במרמה והבאת עדי שקר. (עברי אנכי עמ' רצג)

היה מעשה לפני כמאה שנה באחד מנדיבי פולין ורבי יעקב ברוידא זצ"ל שמו, שכתב בצוואתו שאת כל רכושו הרב, הוא מותיר עבור הישיבות הקדושות.

אולם משנפטר עמדו מבני משפחתו שלא היו צדיקים כמותו, וערערו לבית המשפט לבטל את הצוואה, בטענה שבשעה שכתב את דבריו, כבר לא היה צלול בדעתו.

ושני גאוני הדור, החפץ חיים ורבי חיים מבריסק לחמו ביחד לבטל את הערעור, ולאחר חודש היה מוכרח הגר"ח מבריסק לשוב אל קהלתו, אבל החפץ חיים נשאר שם כמה חודשים בכדי שלא לתת להם להפיק את זממם.

ובזמן הזה עד שהגיעו לפשרה, כתב שם החפץ חיים את ספרו תורת הבית, שבו מבואר גודל חיוב עסק התורה וחינוך הבנים לתורה. ואמר אז הח"ח שלמדנו לקח מהמעשה הזה שאדם שרוצה לתמוך מהונו להחזקת תורה, יעשה זאת ויתן בעין יפה בחיי חיותו, ולא ישמור את כספו למותו, כי לא יוכל להיות בטוח לאן יתגלגל לבסוף כספו.

מעלת לימוד התורה ביחס לשאר המצוות

אמרו חז"ל (ירושלמי פאה פ"א ה"א): על המשנה "ותלמוד תורה כנגד כולם" כל מצוותיה של תורה, אינן שוות לדבר אחד של תורה". ובאר הגר"א דהיינו למילה אחת של תורה. דהיינו שכל המצוות ביחד לא שוות ללימוד התורה.

וכך כתב הרמב"ם (הלכות תלמוד תורה פרק ג הלכה ג). אין לך מצוה בכל המצוות כולן, שהיא שקולה כנגד תלמוד תורה, אלא תלמוד תורה שקול כנגד כל המצוות כולן.

מעלת לימוד התורה בשבת

כתב המקובל החסיד הרב רחמים שרים זצ"ל תלמידו של גאון המקובלים בירושלים הרב שאול חיים דוויק הכהן זיע"א בספרו שערי דרך החיים (ח"ג סימן קצה) וז"ל ושמענו מפי הרב יוסף חיים (הבן איש חי) שהלומד בשבת עולה י"ז אלף פעמים על החול מפי מגידי אמת עכ"ד.

וכתב בספר שיבת ציון (ח"ב רלג, להרה"ג בן ציון מוצפי שליט"א): א"ל מו"א המקובל רבי סלמן מוצפי זצ"ל שצריך לומר י"ז אלף רבוא כי כך שמע מפי חכמי הקבלה שבירושלים (וזאת עפ"י הכתוב בספר עץ חיים למהרח"ו ובתקוני הזהר ועוד)

ואם כן 17 אלף ריבוא הוא מאה שבעים מליון. לפי זה לימוד תורה של שעה אחת בשבת, שווה כמאה שבעים מליון שעות של חול".

ומה שכתב הבן איש חי (שנה ב בהקדמה לפרשת שמות) ששעה אחת בשבת שווה כאלף שעות בחול, אמר לו אביו זצ"ל שהוא לאו דוקא ובדרך הפלגה כתב כן, (כמו שאומרים 'חמץ אפילו באלף לא בטל', ובאמת שגם ביותר מאלף, אינו בטל).

חוברת זו שהנך אוחז בידך, נקראת בשקיקה על ידי כל שכבות הציבור, ורבים מוסרים מהם דרשות לציבור. ויש ביקוש להגדיל את התפוצה, כי אין הקומץ משיביע את הארי.

בסכום של 100 ₪ ניתן להדפיס כ-40 חוברות והנך שותף בזיכוי הרבים. של מאות שעות של לימוד תורה בשבת קודש, והכל יהיה נזקף לזכותך.

להקדשת חוברות

עם הנצחה לעילוי נשמת או לברכה

במחיר עלות ניתן להתקשר 054-8428679